

การวิจัยเรื่อง แพทย์พื้นบ้านกับการใช้พืชสมุนไพร ในจังหวัดชลบุรี นี้วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลแพทย์พื้นบ้าน และเครือข่ายแพทย์พื้นบ้าน ในจังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาและรวบรวมการใช้พืชสมุนไพรในการรักษาโรคของแพทย์พื้นบ้าน และเพื่อศึกษาตรวจสอบชนิดพืชสมุนไพรและลักษณะทางพฤกษศาสตร์เพื่อจัดทำฐานข้อมูล การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) โดยการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แพทย์พื้นบ้านในการใช้พืชสมุนไพรและการบันทึกชนิดลักษณะสมุนไพรที่ใช้ แหล่งของสมุนไพร ในจังหวัดชลบุรี ในช่วงระยะเวลา ๑ ปี ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึงเดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑

ผลการสัมภาษณ์หมอพื้นบ้านในจังหวัดชลบุรีจำนวนทั้งหมด ๒๘ คน จาก ๗ อำเภอ คือ อำเภอพนัสนิคม ๗ คน อำเภอเกาะจันทร์ ๘ คน อำเภอสัตหีบ ๔ คน อำเภอบ้านบึง ๔ คน อำเภอปอทอง ๓ คน อำเภอพานทอง ๑ คน อำเภอเมืองชลบุรี ๑ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน ๒๕ คน (๘๙%) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เป็นหมอยาสมุนไพร รักษาโรคหลายชนิด มีหมอเหยียบน้ำมัน ๒ คน ใช้สมุนไพรรักษาพิษงู-งูสวัด ๑ คน รักษาโรคมะเร็ง ๖ คน รักษาโรคกระดูกทับเส้น ๑ คน รักษาโรคหืด ๑ คน และดูแลสตรีหลังคลอด ๑ คน ส่วนใหญ่ที่มาเป็นหมอพื้นบ้านเพราะได้รับการถ่ายทอดความรู้มาแล้วได้ช่วยเหลือผู้อื่น การรักษาได้ผลทำให้ผู้ป่วยหายดีขึ้น มีความประทับใจ อยากช่วยเหลือผู้อื่นต่อ ได้สะสมประสบการณ์และยังได้สนใจศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมต่อเนื่อง มีการใช้สมุนไพรหลากหลายถึง ๒๑๒ รายการ

การสำรวจสมุนไพรร่วมกับหมอพื้นบ้านมีสมุนไพรจำนวนมาก และมีหลายรายการที่ซ้ำกัน ส่วนที่ได้นำมาศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ๔๑ รายการ ได้นำมาเปรียบเทียบกับชื่อทั่วไปและชื่อวิทยาศาสตร์ และเปรียบเทียบสรรพคุณสมุนไพรจากคำบอกเล่าของหมอพื้นบ้านกับเอกสารอ้างอิง พบว่ามีสมุนไพรจำนวนมากสามารถนำมาใช้ประโยชน์และศึกษาต่อยอดได้ กระบวนการวิจัยนี้เป็นการจัดการองค์ความรู้และทำให้เกิดความร่วมมือสนับสนุนเครือข่ายในระดับพื้นที่เพื่อนำไปสู่การพัฒนาด้านภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย